

HOVRÄTTEN FÖR
VÄSTRA SVERIGE
Avdelning 4
Rotel 45

DOM
2014-09-08
Göteborg

Mål nr
B 3930-14

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Borås tingsrätts dom den 16 juli 2014 i mål nr B 1013-14, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 1)

Klagande och motpart (Åklagare)

Kammaråklagaren Louise Eriksson
Åklagarkammaren i Borås

Motpart (Målsägande)

1. Emilie Linnea Berggren
Nolhagagatan 38 Lgh 1302, 506 43 Borås

2. Sekretess A, se partsbilaga sekretess
Sekretess

Ombud och målsägandebiträde för 1 och 2: Advokaten Åsa Ståhlbom
Box 350, 501 13 Borås

Klagande och motpart (Tilltalad)

ROLF Göran Berggren, 430608-5079
Sonatgatan 16 C, 504 71 Borås

Ombud och offentlig försvarare: Advokaten Tapio Kanninen
Östra Hamngatan 31, 411 10 Göteborg

SAKEN

Grovt sexuellt utnyttjande av underårig m.m.

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten fastställer tingsrättens dom i överklagad del.

Hovrätten fastställer tingsrättens sekretessförordnande.

Hovrätten förordnar att sekretessbestämmelsen i 35 kap. 12 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska fortsätta att vara tillämpliga på uppgifter som har lämnats vid hovrättens huvudförhandling inom stängda dörrar och som kan röja målsägande A:s

Dok.Id 342841

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 40 401 20 Göteborg	Packhusplatsen 6	031-701 22 00 E-post: hovratten.vastrasverige@dom.se www.vastrahovratten.domstol.se	031-774 29 43	måndag – fredag 08:00-16:00

och vittnet C:s identitet. Detta innefattar identitetsuppgifter och andra uppgifter som kan leda till att identiteten går att klarlägga. Samma sekretessbestämmelse ska fortsätta att vara tillämplig på identitetsuppgifterna i hovrättens partsbilaga.

Tapio Kannianen tillerkänns ersättning av allmänna medel med 11 606 kr, varav 8 115 kr avser arbete, 1 170 kr tidsspillan och 2 321 kr mervärdesskatt.

Åsa Ståhlbom tillerkänns ersättning av allmänna medel för uppdraget som målsägandebiträde för Sekretess A med 11 831 kr, varav 6 380 kr avser arbete, 2 925 kr tidsspillan, 160 kr utlägg och 2 366 kr mervärdesskatt.

Åsa Ståhlbom tillerkänns ersättning av allmänna medel för uppdraget som målsägandebiträde för Emelie Berggren med 4 785 kr, varav 3 828 kr avser arbete och 957 kr mervärdesskatt.

Staten ska svara för kostnaden för försvararen och målsägandebiträdet.

YRKANDEN I HOVRÄTTEN M.M.

Rolf Berggren har yrkat att hovrätten bestämmer påföljden till skyddstillsyn i kombination med fängelse eller, i andra hand, till ett betydligt kortare fängelsestraff. Rolf Berggren har även yrkat att hovrätten bestämmer skadeståndens storlek för respektive målsägande i enlighet med vad som medgivits i tingsrätten.

Åklagaren har anslutningsvis yrkat att hovrätten dömer ut ett längre fängelsestraff.

Parterna har motsatt sig varandras respektive ändringsyrkanden.

Det antecknas att Rolf Berggren, som tidigare varit häktad i målet, försattes på fri fot av hovrätten i samband med att huvudförhandlingen avslutades den 29 augusti 2014.

HOVRÄTTENS DOMSKÄL

Tingsrättens dom har inte överklagats beträffande skuldfrågorna. Hovrättens prövning gäller därför bara frågorna om påföljden och skadestånden.

Hovrätten har tagit del av delar av tingsrättens videoupptagningar av förhören vid tingsrätten med de båda målsägandena. Övriga delar av förhören vid tingsrätten har redovisats så som de antecknats i tingsrättens dom.

Påföljden

Straffvärdet för gärningarna bör anses ligga högre än vad tingsrätten har angett. Det finns dock skäl att vid straffmätningen beakta de omständigheter som tingsrätten anfört i mildrande riktning, nämligen Rolf Berggrens relativt höga ålder och hans erkännande. Den sistnämnda omständigheten kan antas kunna komma att bidra till målsägandenas rehabilitering. Därutöver beaktar hovrätten följande.

Vid prövningen av om det finns anledning att i skälig omfattning beakta att ovanligt lång tid har förflutit sedan brottet begicks (se 29 kap. 5 § första stycket 7 brottsbalken) uppkommer frågan om det har någon betydelse att den tilltalade själv har bidragit till att lång tid har förflutit. En utgångspunkt är att gärningsmannen inte ska lastas för att han inte har angett sig själv (se rättsfallet NJA 2013 s. 63).

Att det fanns anklagelser mot Rolf Berggren om övergrepp var känt för såväl honom som för målsägandenas vårdnadshavare redan år 2009. Någon polisanmälan gjordes inte då utan först år 2014. Under mellantiden har familjerna i princip inte haft någon kontakt. Den omständigheten att en polisanmälan kunde ha gjorts för fem år sedan bör beaktas vid straffmätningen.

Vid en samlad bedömning av samtliga omständigheter kommer hovrätten fram till att tingsrättens påföljdsbestämning ska fastställas.

Skadestånden

Hovrätten gör inga andra bedömningar än tingsrätten.

ÖVERKLAGANDE, se bilaga B

Överklagande senast den 6 oktober 2014

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Ola Olsson, Ann-Carin Glimstedt och Marie Wettersten samt nämndemännen Helene Ragnar Ljungqvist och Björn Lansinger.

AVRÄKNINGSUNDERLAG, se aktilaga 30

BORÅS TINGSRÄTT
Södra enheten

DOM
2014-07-16
meddelad i
Borås

Mål nr: B 1013-14

PARTER (Antal tilltalade: 1)

Tilltalad

ROLF Göran Berggren, 19430608-5079
Frihetsberövande: Häktad
Sonatgatan 16 C
504 71 Borås

Offentlig försvarare:

Advokat Tapio Kanninen
Advokatbyrå Ferenda AB
Östra Hamngatan 31
411 10 Göteborg

Åklagare

Kammaråklagare Louise Eriksson
Åklagarmyndigheten
Åklagarkammaren i Borås
Box 624
503 15 Borås

Målsägande

1. Emelie Berggren
Nolhagagatan 38 Lgh 1302
506 43 Borås

Målsägandebiträde:

Advokat Åsa Ståhlbom
Åsa Ståhlbom Advokatbyrå AB
Box 350
501 13 Borås

2. Sekretess A, se Partsbilaga sekretess
Sekretess

Målsägandebiträde:

Advokat Åsa Ståhlbom
Åsa Ståhlbom Advokatbyrå AB
Box 350
501 13 Borås

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 270 501 13 Borås	Rådhuset, Österlånggatan 35-37	033-17 70 00 E-post: boras.tingsratt@dom.se www.borastingsratt.se	033-10 30 88	måndag - fredag 08:00-16:00

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

1. Grovt sexuellt utnyttjande av underårig, 6 kap 4 § 1 st 2 men och 2 st brottsbalken i sin lydelse före 1 april 2005
- 2003-08-01 -- 2005-03-31
2. Grovt sexuellt övergrepp mot barn, 6 kap 6 § 2 st brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2013
- 2005-04-01 -- 2009-03-30
3. Sexuellt utnyttjande av underårig, 6 kap 4 § 1 st 2 men brottsbalken i sin lydelse före 1 april 2005
- 1996-01-01 -- 1998-12-31

Påföljd m.m.

Fängelse 2 år

Beslut

Skadestånd

1. Rolf Berggren ska utge skadestånd till Sekretess A med 300 000 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 31 mars 2009 till dess betalning sker.
2. Rolf Berggren ska utge skadestånd till Emelie Berggren med 60 000 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 31 december 1998 till dess betalning sker.

Häktning m.m.

1. Rolf Berggren ska stanna kvar i häkte till dess domen i ansvarsdelen vinner laga kraft mot honom.

Sekretess

1. Sekretessen enligt 35 kap 12 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska bestå för uppgifter om målsägande A:s och vittnet C:s namn, personnummer och adress som finns i partsbilaga och bilaga 1 till denna dom samt aktbilagorna 17, 18 19 och 41 i tingsrättens akt. Sekretessen enligt 35 kap 13 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska bestå för uppgifterna i aktbilaga 34 i tingsrättens akt.

Brottsofferfond

1. Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 500 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Tapio Kannianen tillerkänns ersättning av allmänna medel med 51 307 kr. Av beloppet avser 10 261 kr mervärdesskatt.

2. Åsa Ståhlbom tillerkänns ersättning av allmänna medel för arbete som målsägandebiträde för Sekretess A med 59 170 kr. Av beloppet avser 11 834 kr mervärdesskatt.
 3. Åsa Ståhlbom tillerkänns ersättning av allmänna medel för arbete som målsägandebiträde för Emelie Berggren med 28 694 kr. Av beloppet avser 5 739 kr mervärdesskatt.
 4. Kostnaden för försvaret och målsägandebiträdet ska stanna på staten.
-

YRKANDEN M.M.

Målsäganden i punkt 1 kallas fortsättningsvis A och hennes mor, som hörts som vittne, benämns C (de verkliga namnen framgår av sekretessbelagda bilagor till domen).

1. Åklagaren har yrkat att Rolf Berggren ska dömas för grovt sexuellt utnyttjande av underårig enligt 6 kap. 4 § första stycket, första meningen och andra stycket brottsbalken i dess lydelse före den 1 april 2005 samt för grov våldtäkt mot barn enligt 6 kap 4 § första och tredje styckena brottsbalken i deras lydelse under tiden den 1 april 2005 - den 1 juli 2013, riktat mot målsäganden A. Åklagaren har påstått följande.

Rolf Göran Berggren har vid ett stort antal tillfällen haft sexuellt umgänge/genomfört sexuella handlingar som med hänsyn till kränkningens art och omständigheterna i övrigt varit jämförliga med samlag genom att föra upp sina fingrar i och/eller fingra i målsägandens underliv. Det hände under tiden hösten 2003 fram till och med mars 2009, företrädesvis i målsägandens bostad i Borås kommun men även i den tilltalades bostad i Borås. Målsäganden var under 15 år vid gärningarna.

Brotten bör bedömas som grova med hänsyn till målsägandens låga ålder när övergreppen inleddes och genom att Berggren visat särskild hänsynslöshet och råhet genom att utnyttja ett barn frekvent under många års tid och med vetskap om målsägandens funktionshinder i form av ryggmärgsbräck och perceptionssvårigheter vilket bl.a. innefattar hjälpbehov av personlig hygien och svårigheter med tidsuppfattning m.m.

Rolf Göran Berggren begick gärningarna med uppsåt.

2. Åklagaren har vidare yrkat att Rolf Berggren ska dömas för sexuellt utnyttjande av underårig enligt 6 kap. 4 § första stycket andra meningen brottsbalken i dess lydelse före den 1 april 2005. Åklagaren har påstått följande.

Rolf Göran Berggren har vid minst ett tillfälle haft sexuellt umgänge med Emelie Berggren som var under 15 år genom att fingra målsäganden i underlivet och föra upp sina fingrar i målsägandens underliv. Det hände någon gång under tiden januari 1996 fram till och med december månad 1998 i målsägandens dåvarande bostad på Lillvägen 2 i Hökerum, Ulricehamns kommun.

Rolf Göran Berggren begick gärningen med uppsåt.

A har yrkat skadestånd av Rolf Berggren med 350 000 kr, varav 300 000 kr för kränkning och 50 000 kr för sveda och värk. På totalbeloppet har A yrkat ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 31 mars 2009 till dess betalning sker.

Emelie Berggren har yrkat skadestånd av Rolf Berggren med 60 000 kr, varav 50 000 kr för kränkning och 10 000 kr för sveda och värk. På totalbeloppet har Emelie Berggren yrkat ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 31 december 1998 till dess betalning sker.

ROLF BERGGRENS INSTÄLLNING TILL YRKANDENA

Rolf Berggren har erkänt att han vid ett obestämt antal tillfällen haft sexuellt umgänge med A genom att med sin hand vidröra henne vid underlivet. Han har bestritt att detta skett på ett sätt som med hänsyn till kränkningens art och omständigheterna i övrigt är jämförlig med samlag.

Rolf Berggren har förklarat att han - på grund av att han inte minns - varken kan erkänna eller förneka det som görs gällande under punkt 2.

Rolf Berggren har beträffande As skadeståndsyrkande medgivit att betala 50 000 kr för kränkning men förklarat sig överlämna till rätten att bestämma skadestånd för sveda och värk.

Rolf Berggren har beträffande Emelie Berggrens skadeståndsyrkande medgivit att betala 7 000 kr för kränkning men i övrigt bestritt yrkandet.

BAKGRUND

Rolf Berggren har tillsammans med sin fru två adoptivbarn, en son som är far till Emelie Berggren och en dotter som är mor till A. Sonen adopterades när han var några månader gammal medan dottern först var fosterbarn för att sedan adopteras. A är född 1997 och Emelie Berggren är född 1991. A lider av en medfött handikapp

som medför att hon suttit i rullstol hela livet. Hon har ingen rörlighet och begränsad känsel från midjan och nedåt. Hon har också perceptionssvårigheter som innebär att hon har svårt med tidsuppfattningen.

Målsägandena och deras familjer har umgåtts med Rolf Berggren i samband med högtider och födelsedagar, främst i sina egna respektive hem men även vid några tillfällen hemma hos Rolf Berggren och hans fru. Umgänget därutöver har varit begränsat

År 2009 berättade A för sin elevassistent att Rolf Berggren utsatt henne för sexuella handlingar. Elevassistenten förde informationen vidare till skolans rektor som kontaktade C som i sin tur kontaktade sin bror. Denne fick, efter att han konfronterat Emelie Berggren med uppgifterna, veta att även hon blivit utsatt på motsvarande sätt. All kontakt mellan As och Emelie Berggrens familjer å ena sidan och Rolf Berggren å den andra bröts men någon polisanmälan gjordes inte.

Under våren 2014 gick A på samtalsterapi hos en psykologstudent. I dessa samtal berättade hon om vad hon utsatts för av sin morfar. Psykologstudenten tog initiativet till att A gjorde polisanmälan.

UTREDNINGEN

Förutom med Rolf Berggren har förhör hållits med målsägandena A och Emelie Berggren samt med vittnet C. Åklagaren har åberopat den skriftliga bevisning som anges i stämningsansökan.

De hörda har berättat följande.

A

Hon och Rolf Berggren har aldrig haft det klassiska barn-morfar-förhållandet med sagoläsning och liknande utan de har mest träffats i samband med högtider och kalas.

Hon fick sin första dator vid sex eller sju års ålder. Den hade internetuppkoppling och hon surfade runt ganska mycket. Hon var nyfiken på sex och hur saker och ting fungerade, så därför började hon gå in på sexuella hemsidor och var vid en tidig ålder intresserad av porr.

Första gången hon minns att hennes morfar rörde henne sexuellt var när hon var sex eller sju år gammal. Hon minns hur hennes rum såg ut i samband med händelserna och att det stämmer överens med den inredning rummet hade när hon var i den åldern. Rolf Berggren var på besök hos hennes familj och gick tillsammans med henne till hennes rum. Hon hade sett klipp på internet med tjejer som visade upp sig och hon ville göra detsamma. Hon och Rolf Berggren satt på hennes säng och hon visade bröstet varvid han började ta på hennes bröst och hennes underliv. Han hade handen innanför hennes trosor och tog på hennes underliv med ett finger som han kanske även tryckte in i underlivet. Hon minns inte hur länge det pågick men de avbröts av att någon meddelade att middagen var färdig. Rolf Berggren sa åt henne att detta skulle vara deras ”hemlis” vilket hon tog väldigt allvarligt på. Hon berättade därför inte vad som hade hänt för någon. Händelsen upprepades framöver varje gång hon träffade sin morfar, omkring 15 - 20 gånger per år till dess hon fyllt 12 år. Han brukade komma in till henne när hon spelade på datorn och ta på hennes bröst, hon brukade då stänga dörren varpå de lade sig på sängen där han tog på hennes bröst och hennes underliv under flera minuter. Det hon som tog initiativ till att stänga dörren och hon lade sig på sängen eftersom hon visste vad som skulle hända. När hon var yngre förstod hon inte att det var ett konstigt beteende, hon tyckte att det var skönt och tillät det. När hon var i tioårsåldern började hon inse att det var någonting som inte stämde med det de gjorde, men hon visste inte vad hon skulle

göra åt det. Hon ville inte skrämma sin omgivning och Rolf Berggren hade dessutom sagt att det var deras hemlighet. Hon valde att inte säga någonting. Hon minns vid ett tillfälle ett motsvarande händelseförlopp hemma hos Rolf Berggren, hon skulle hjälpa honom att plocka fram fina kläder och de var då ensamma i hans sovrum.

Sista tillfället hände under julfirandet 2009. Hon och Rolf Berggren gick till hennes rum för att undvika Kalle Anka-tittandet och han började ta på henne som vanligt. Denna gång protesterade hon dock och sade att hon inte ville. Det var första gången hon sa nej till honom. Hon har tidigare aldrig gjort någonting för att undvika honom. Inför mormor och morfars besök har hon varit beredd på att det skulle hända och tyckt att det varit konstigt och jobbigt, men känt att det bara var något att acceptera. Efter att hon passerade tioårsåldern och började förstå lite mer vad som var rätt och fel blev hon mera rädd för honom.

På grund av ryggmärgsbråcket har hon begränsad känsel i underkroppen men den har utvecklats och blivit bättre med åren. Därför vet hon inte säkert om han vid de beskrivna tillfällena förde in fingret i slidan eller inte. Hon kände smärta och tyckte sig se att han förde in ett finger, men det kan även vara så att hon bara förutsatte detta.

Till följd av sin sjukdom och de övergrepp hon utsatts för har hon mått dåligt psykiskt. Hon har diagnosticerats med trikotillomani, dvs. ryckning av kroppshår. Sedan rättsprocessen inleddes har hon mått sämre, inte orkat hitta på saker utan mest varit hemma. Hon har haft självmordstankar och har kontakt med BUP.

Emelie Berggren

Hon och A brukar ses främst på kalas och högtider och umgås inte utöver detta. Hon brukade träffa Rolf Berggren några gånger per år i samband med högtider och födelsedagar och de hade då en normal relation. Sedan hon var ungefär 13 år gam-

mal har hon försökt undvika att åka till sina farföräldrar. Efter det hon som 18-åring berättade för sina föräldrar om vad hon utsattes för har de inte haft någon kontakt alls.

Hon minns att hon utsattes för övergrepp vid ett tillfälle. Hon var då fem eller sex år gammal och det var kalas i hennes föräldrahem i Nitta. Hon hade dragit sig tillbaka till sitt rum och hennes farfar kom och satte henne i sitt knä framför datorn. Han tog henne på underlivet under flera minuter, hon vet inte om han smekte eller pillade men han hade handen innanför hennes trosor. Hon minns att de båda låtsas som om det var en normal situation. Hon försökte ignorera det som hände och fokusera på datorn. Efter att han slutade pilla på henne gick han och tvättade händerna. Hon minns att hon efteråt hade en känsla av att det hänt förut men hon minns inget konkret men hade känslan att situationen inte var obekant för henne.

Några år senare, när hon var åtta eller nio år gammal, bad Rolf Berggren henne att komma och sätta sig i hans knä för att ”mysa” eller ”pilla”, hon minns inte exakt vad han sa. De hade varit på utflykt och satt i bilen på vägen hem. Emelie Berggren sa till Rolf Berggren att hon inte ville. Han frågade igen men då hotade hon med att berätta för farmor, vilket gjorde att han släppte saken. Efter detta gjorde han inga fler försök.

Efter övergreppet har hon inte velat träffa sin farfar, men när det inte gick att undvika valde hon alltid sina kläder med omsorg för att de skulle vara svåra att ta sig in i, hon valde att klä sig i långa kjolar och jeans med rejäl knäppning. Hon har känt förvirring, rädsla och skam i samband med besöken hos farfar men eftersom hon inte berättade om händelsen för någon har hon fått uppföra sig som att ingenting hänt. Hon har valt att hålla det för sig själv eftersom hon var orolig för att familjen skulle splittras eller att hennes pappa skulle få en annan syn på sin far om hon berättade. Detta har även medfört att hon har kunnat förtränga mycket.

Rolf Berggren

Han har haft en normal relation med sina barnbarn och har alltid varit mycket barnkär. Det har hänt att han busat och kittlat sina barnbarn. Han har en sexuell dragning till små barn, vilket han konstaterade redan när han själv var barn. Hans sexuella umgänge med barn har begränsats till A, Emelie Berggren och C. Sista gången med A var då hon var tretton eller fjorton år och då såg han henne snarare som en ung kvinna.

Hans aktiviteter med A inleddes alltid med att A kom och hämtade honom och ville att han skulle följa med. Hon bad honom att knäppa upp sin skjorta för att få hudkontakt, vilket han gjorde. De umgicks sexuellt under några år, vid kanske tre – fyra tillfällen per år, men det upphörde sedan. Umgänget brukade bestå i att han smekte och masserade hennes underliv med ett finger i omkring tre minuter. Han har alltid varit mån om att inte skada eller orsaka smärta varför han är säker på att han inte har fört in sitt finger i underlivet. Det har heller aldrig förekommit något våld. Det har uteslutande varit A som bett honom följa med henne till hennes rum, men han tror att det varit han som tagit initiativet till det sexuella. Han brukade efter en stund få en känsla av att något är fel och då har han tappat intresset.

Det tillfälle som A beskriver som det första tillfället tror han var ett av de sista. Han tror att det beror på att A lätt förväxlar tider. Han minns inte händelsen A berättar om i hans sovrum men. Han har uppfattningen att det sexuella umgänget inte har varit så frekvent som 15 – 20 gånger per år.

Han har inte varit medveten om A:s intresse för pornografi. Han har inte heller sagt till A att det som de gör är hemligt. Han är medveten om A:s funktionshinder men har inte tänkt något särskilt på det i samband med det sexuella umgänget. Han har inte sett henne som ett offer eller känt att det varit enklare att vara med henne på

grund av hennes handikapp. Han har snarare tänkt att A tyckt om det han gjorde med henne och han har inte insett att hans agerande har orsakat psykisk skada.

Vad gäller umgänget med Emelie Berggren har han ingen uppfattning om hur många gånger det skett eller när. Han minns inte något tillfälle men med tanke på sin pedofila läggning godtar han att det skett och finner inte anledning att ifrågasätta det Emelie Berggren berättat. Han minns en biltur med Emelie Berggren men han minns inte att hon hotat med att berättat för sin farmor. Han är vidare av uppfattningen att bilturen skedde när Emelie var sju – åtta år.

C

A har på grund av ryggmärgsbräck fått genomgå en större mängd operationer och spenderat mycket tid på sjukhus, vilket medfört att hon har kommit efter i skolan och har hamnat i en svårare social situation. Hennes mående har varit upp och ned under rättsprocessen. Hon har varit självmordbenägen, ätit antidepressiva tabletter, varit hemma mycket från skolan och gått till såväl kurator som till psykolog. Hon har vidare en snedvriden sexuell bild på grund av det som hennes morfar utsatt henne för. Den har påverkat hennes självbild.

C kom som fosterbarn till Rolf Berggren och hennes mamma när hon var åtta månader gammal och adopterades som femåring. De har levt som en normal familj. När hon var omkring sju år började hennes pappa komma in till henne om kvällarna innan hon skulle sova och utnyttja henne sexuellt genom att onanera åt henne genom att smeka henne och föra sitt finger in och ut i hennes slida. Detta pågick under ungefär ett års tid. Hon berättade aldrig detta för någon och det fick därför aldrig någon konsekvens. Först när hon blev varse vad som hänt A berättade hon om att även hon blivit utsatt. A har berättat för henne vad Rolf Berggren gjort emot A och hennes berättelse stämmer överens med vad C utsattes för, inklusive såväl smekningar som penetrering med ett finger.

C har aldrig sett att Rolf Berggren har gjort någonting mot A. Hon har, med tanke på vad hon själv utsatts för, blivit fundersam över varför Rolf Berggren och A ofta dragit sig undan till A:s rum när de varit i stora sällskap vid släktmiddagar och liknande. Ibland har de varit borta i en kvart, ibland upp till en timma. Hennes magkänsla har sagt henne att någonting inte stämmer, men när hon gått efter har hon inte sett någonting konstigt.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser

De händelser som detta mål avser ligger delvis långt tillbaka. Under den tid som förflutit har de straffbestämmelser som är aktuella ändrats vid två tillfällen, dels den 1 april 2005, dels den 1 juli 2013. Ingen av de påstådda gärningarna har begåtts efter den 1 juli 2013 varför de ändringar som då skedde saknar betydelse i detta mål.

Före den 1 april 2005 hade 6 kap. 4 § brottsbalken följande lydelse.

4 § Har någon sexuellt umgänge med den som är under arton år och som är hans avkomling eller står under hans fostran eller för vars vård eller tillsyn han har att svara på grund av myndighets beslut, döms för *sexuellt utnyttjande av underårig* till fängelse i högst fyra år. Detsamma ska gälla om någon, i annat fall än som avses förut i detta kapitel, har sexuellt umgänge med barn under femton år.

Om den som har begått gärningen visat särskilt hänsynslöshet mot den underårige eller om brottet på grund av dennes låga ålder eller annars är att anse som grovt, skall dömas för *grovt sexuellt utnyttjande av underårig* till fängelse, lägst två och högst åtta år

Under tiden mellan den 1 april 2005 och den 1 juli 2013 hade 6 kap 4 § och 6 § brottsbalken följande lydelse.

4 § Den som har samlag med ett barn under femton år eller som med ett sådant barn genomför en annan sexuell handling som med hänsyn till kränkningens art och omständigheterna i övrigt är jämförlig med samlag, döms för *våldtäkt mot barn* till fängelse i lägst två och högst sex år.

Detsamma gäller den som begår en gärning som avses i första stycket mot ett barn som fyllt femton men inte arton år och som är avkomling till gärningsmannen eller står under fostran av eller har ett liknande förhållande till gärningsmannen, eller för vars vård eller tillsyn gärningsmannen skall svara på grund av en myndighets beslut.

Är brott som avses i första eller andra stycket att anse som grovt, döms för *grovt våldtäkt mot barn* till fängelse i lägst fyra och högst tio år. Vid bedömning av om

brottet är grovt skall särskilt beaktas om gärningsmannen har använt våld eller hot om brottslig gärning eller om fler än en förgripit sig på barnet eller på annat sätt deltagit i övergreppet eller om gärningsmannen med hänsyn till tillvägagångssättet eller barnets låga ålder eller annars visat särskild hänsynslöshet eller råhet.

6 § Den som genomför en annan sexuell handling än som avses i 4 och 5 §§ med ett barn under femton år, eller med ett barn som fyllt femton men inte arton år och som gärningsmannen står i ett sådant förhållande till som avses i 4 § andra stycket, döms för *sexuellt övergrepp mot barn* till fängelse i högst två år.

Är brottet grovt, döms för *grovt sexuellt övergrepp mot barn* till fängelse i lägst sex månader och högst sex år. Vid bedömning av om brottet är grovt skall särskilt beaktas om fler än en förgripit sig på barnet eller på annat sätt deltagit i övergreppet eller om gärningsmannen med hänsyn till tillvägagångssättet eller barnets låga ålder eller annars visat särskild hänsynslöshet eller råhet.

GEMENSAMMA UTGÅNGSPUNKTER OCH ÖVERVÄGANDEN

För att någon ska dömas för brott krävs det att bevisningen gjort det ställt utom rimligt tvivel att personen gjort det som åklagaren påstår i gärningsbeskrivningen. Det krävs att den bevisning som lagts fram under huvudförhandlingen gör att rätten är övertygad om att det i praktiken inte kan vara på något annat sätt. Detta innebär att det räcker med att det kan vara på något annat sätt än det åklagaren påstått, för att den tilltalade ska frikännas.

När bevisningen mot den tilltalade till största delen består av målsägandens berättelse är det avgörande att bestämma vilket bevisvärde berättelsen har. En trovärdig utsaga från målsäganden kan i förening med vad som kommit fram i övrigt i målet vara tillräckligt för fällande dom. Vid bedömning av utsagan finns det ofta skäl att lägga vikt vid sådana faktorer som avser innehållet i berättelsen, exempelvis i vad mån den är klar, lång, levande, logisk, rik på detaljer och påvisat sanningsenlig i viktiga moment. Vidare finns det skäl att beakta om utsagan är fri från felaktigheter, motsägelser, överdrifter, svårförklarliga delar, konstansbrister, dåligt sammanhang eller tvekan i avgörande stycken.

Den tilltalade har ingen utredningsplikt. Han eller hon har inte heller någon skyldighet att tala sanning. Den tilltalade behöver inte bevisa något. Bevisbördans pla-

cering gör att den tilltalades berättelse ska accepteras som riktig - om den inte beskriver något så främmande och märkligt att den kan lämnas utan avseende - till dess den motbevisats med sådan styrka att beviskravet för fällande dom är uppfyllt. För att i det enskilda fallet kunna avgöra hur mycket bevisning som krävs för att motbevisa en tilltalads berättelse måste bevisvärdet av denna först bestämmas. Det sker med ledning av samma omständigheter som när en målsägandes berättelse ska värderas.

Rolf Berggren har först vid huvudförhandlingen angivit den inställning till åtalet som angivits ovan. Han har tidigare, vilket han själv vidgått, oriktigt hävdat att han inte minns händelserna. Detta kan inge visst tvivel om hans trovärdighet. Han har emellertid vid huvudförhandlingen berättat öppet om sin sexuella läggning och i huvudsak erkänt eller sagt sig inte ha skäl att betvivla vad målsägandena berättat. Han har också erkänt att han för länge sedan utsatte sin dotter för liknande övergrepp. Vad Rolf Berggren berättat vid huvudförhandlingen framstår som trovärdigt.

Den omständigheten att en person begått en viss typ av brott vid tidigare tillfällen utgör inte bevis för motsvarande brott vid senare tillfällen i vidare mån än att det visar att personen tidigare inte varit främmande för den aktuella typen av gärning. Vad C berättat om övergrepp mot henne för flera decennier sedan bevisar inte att eller hur övergrepp skett mot A eller mot Emelie Berggren. På motsvarande sätt bevisar inte övergrepp mot A övergrepp mot Emelie Berggren eller vice versa.

Gärningarna riktade mot A

A har berättat på ett öppet, stundtals självutlämnande sätt. Hennes berättelse har i allt väsentlig varit den samma under utredningen. Berättelsen innehåller inga uppenbara oriktigheter eller överdrifter. Hon har berättat detaljerat om ett tillfälle men i övrigt i princip sagt att övriga tillfällen följt samma mönster. Hennes berättelse får i sina huvuddrag stöd av Rolf Berggrens erkännande. Det finns inte skäl att tro att A talar osanning.

Frågan bli härnäst om det är möjligt att A misstar sig i vissa delar. A har en perceptionsstörning, dvs. en störning som innebär att hon har svårt att i något avseende rätt uppfatta sinnesintryck. Det har särskilt framhållits att hon har svårt med tidsuppfattningen men störningens eventuella effekter i övrigt har inte närmare berörts.

A har berättat om ett specifikt tillfälle då Rolf Berggren förgrep sig på henne och förlagt detta som första tillfälle, när hon var sex eller sju år. Rolf Berggren har i stort bekräftat händelsen men menat att den i stället var en av de sista. Både A och Rolf Berggren har berättat att han smekte hennes bröst något som talar för Rolf Berggrens uppfattning. Det är osannolikt att A i sex- eller sjuårsåldern hade bröst medan det förhåller sig annorlunda om händelsen inträffade när hon, som Rolf Berggren menat, var i de lägre tonåren. Det är i denna del inte visat annat än att det förhåller sig som Rolf Berggren uppgivit.

A har uppskattat antalet tillfällen till 15 - 20 under fem - sex år. Rolf Berggren har hävdatt att det inte varit fråga om mer än tre - fyra gånger per år under tre - fyra år. Det framgår med tydlighet att både As och Rolf Berggrens uppgifter grundar sig på uppskattningar. Mot bakgrund av att hon uppgivit att hon och Rolf Berggren träffades vid större högtider och födelsedagar framstår As uppgift om 15 - 20 gånger per år som högt räknad. Det kan inte uteslutas att hennes perceptionsstörning gör sig påmind även i denna uppskattning. Rolf Berggrens uppskattning av det antal år som övergreppen pågått framstår. mot bakgrund av vad han uppgivit om As ålder vid de första och de sista övergreppen som lågt räknat. Det är styrkt att Rolf Berggren förgripit sig på A under den tid som åklagaren påstått och vid tre - fyra tillfällen varje år.

Åklagaren har påstått att Rolf Berggren i samband med övergreppen på A fört upp fingrar i hennes underliv. Rolf Berggren har bestämt förnekat att han fört in sina fingrar i As slida. A har berättat om sådan penetration men samtidigt sagt att det kan

vara så att hon förutsatt att det gått till på detta sätt. A har berättat att hon, på grund av sitt ryggmärgsbråck, förr i huvudsak saknade känsel nedanför midjan. Hon kunde dock känna smärta. Hon har också berättat att hon successivt fått bättre känsel men det har inte närmare belysts var detta innebär. A först anfört att hon, även om hon inte kände penetrationen, såg att den ägde rum men sedan, på ytterligare frågor om hur man brukade vara placerade i sängen, förefallit osäker beträffande detta. Mot Rolf Berggrens uppgifter är det inte styrkt att han i samband med övergreppen fört in sina fingrar i As underliv.

För de gärningar som Rolf Berggren riktat mot A från hösten 2003 till den 1 april 2005 ska han dömas för sexuellt utnyttjande av underårig. På grund av As låga ålder och på grund av att det är fråga om många övergrepp underförhållandevis lång tid ska gärningarna bedömas som grova.

Åklagaren har yrkat att Rolf Berggren ska dömas för grov våldtäkt mot barn när det gäller gärningarna från och med den 1 april 2005 till och med mars månad 2009. Tingsrätten har inte funnit visat att Rolf Berggren vid övergreppen penetrerat A med fingrarna. De sexuella handlingar som Rolf Berggren är övertygad om har inte varit sådana att de med hänsyn till kränkningens art och omständigheterna i övrigt är jämförliga med samlag. Rolf Berggren kan inte dömas för våldtäkt mot barn. Gärningarna ska bedömas som sexuellt övergrepp mot barn enligt 6 kap. 6 § brottsbalken i dess dåvarande lydelse. Det har inte framkommit något som tyder på att Rolf Berggren i något avseende utnyttjat As funktionshinder. På grund av As låga ålder och på grund av att det är fråga om många övergrepp under förhållandevis lång tid ska gärningarna likväl bedömas som grova.

Gärningarna riktade mot Emelie Berggren

Emelie Berggren har berättat om ett övergrepp när hon var fem - sex år gammal. Hennes berättelse har varit förhållandevis detaljerad med hänsyn till den långa tid som förflutit. Vad hon berättat om hur hon efter händelsen valde särskilda kläder

när hon skulle träffa Rolf Berggren skänker trovärdighet åt det hon berättat. Rolf Berggren har sagt sig inte minnas något tillfälle då han förgripit sig på Emelie Berggren men samtidigt på ett oförbehållsamt sätt förklarat att det, med hänsyn till hans läggning, mycket väl kan ha hänt och att han inte har anledning att ifrågasätta vad Emelie Berggren berättat. Genom Emelie Berggrens berättelse och vad Rolf Berggren anfört är det styrkt att han vid ett tillfälle under 1996 - 1998 smekt Emelie Berggren i underlivet. Rolf Berggren ska dömas för sexuellt utnyttjande av underårig enligt 6 kap. 4 § brottsbalken i dess dåvarande lydelse.

Påföljd

Rolf Berggren förekommer inte i belastningsregistret.

Personutredning har inhämtats.

Minimistraflet för grovt sexuellt utnyttjande av underårig är fängelse två år medan minimistraflet för grovt övergrepp mot barn är fängelse sex månader. Straffvärdet för gärningarna ligger något över fängelse två år och sex månader. Någon annan påföljd än ett fängelsestraff kan inte bli aktuell.

Vid straffmätningen ska beaktas att Rolf Berggren i huvudsak erkänt gärningarna samt att han nu är över 70 år gammal. Fängelsestraffets längd ska bestämmas till två år.

Skadestånd

Genom sitt handlande har Rolf Berggren ådragit sig ett skadeståndsansvar gentemot A och Emelie Berggren.

Det står utom tvivel att A har utsatts för ett betydande lidande, främst psykiskt. När det som här är fråga om många gärningar begångna när A varit i olika åldrar är det närmast omöjligt att bedöma lidandet i varje detalj och hur det förhåller sig till de

psykiska besvär som A haft av andra orsaker. Det är nödvändigt att bestämma ersättningen med en betydande grad av schablonisering. Det yrkade beloppet om 50 000 kr framstår som skälig ersättning för den sveda och värk som Rolf Berggren orsakat A.

A har utsatts för upprepade kränkningar under lång tid. Ersättningen för kränkning ska sättas högt, dock inte fullt så högt som yrkats. Skälig ersättning är 250 000 kr.

Även Emelie Berggren har utsatts för lidande och för kränkning. Det är i hennes fall fråga om ett tillfälle. De yrkade beloppen är skäliga och ska utgå.

Övrigt

För grovt sexuellt utnyttjande av underårig är inte stadgat lindrigare straff än fängelse i två år. Det är inte uppenbart att skäl till häktning saknas. Rolf Berggren ska förbli häktad till dess domen i ansvarsdelen kan verkställas mot honom.

ANVISNING FÖR ÖVERKLAGANDE, se bilaga 2 (DV 400)

Domen får överklagas senast den 6 augusti 2014. Överklagandet ska ställas till Hovrätten för Västra Sverige.

På tingsrättens vägnar

Lars Arfvidson

Avräkningsunderlag bifogas domen.

Underlaget avser

Person-/samordningsnummer/födelseid 19430608-5079	Datum för dom/beslut 2014-07-16
Efternamn Berggren	Förnamn ROLF Göran

Ovan angiven person har under en sammanhängande tid av minst 24 timmar varit frihetsberövad som anhållen, häktad eller på något annat sådant sätt som avses i 19 a § lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m. eller 10 a § lagen (1998:603) om verkställighet av sluten ungdomsvård under nedan angivna tider.

Frihetsberövad

Frihetsberövandet hävt/upphört/avbrutet

2014-06-11	
------------	--

Särskild anteckning

- Kriminalvården har lämnat domstolen en underrättelse om att det finns uppgifter hos Kriminalvården som är av betydelse för avräkning (8 § förordningen (1974:286) om beräkning av strafftid m.m.).

Särskild upplysning till Kriminalvården m.fl. myndigheter

- Det finns tidigare meddelad dom, beslut eller avräkningsunderlag enligt 12 a § strafföreläggandekungörelsen (1970:60) som innehåller uppgift om frihetsberövande som har betydelse för avräkning (3 § 4 förordningen (1990:893) om underrättelse om dom i vissa brottmål, m.m.).

Underskrift

SVERIGES DOMSTOLAR

ANVISNING FÖR ÖVERKLAGANDE - DOM I BROTTMÅL

Den som vill överklaga tingsrättens dom, eller ett i domen intaget beslut, ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till tingsrätten.** Överklagandet prövas av den hovrätt som finns angiven i slutet av domen.

Överklagandet ska ha kommit in till tingsrätten **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

Har ena parten överklagat domen i rätt tid, får också motparten överklaga domen (s.k. **anslutningsöverklagande**) även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut. Överklagandet ska också i detta fall skickas eller lämnas till tingsrätten och det måste ha kommit in till tingsrätten **inom en vecka** från den i domen angivna sista dagen för överklagande. **Om det första överklagandet återkallas eller förfaller kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.**

Samma regler som för part gäller för den som inte är part eller intervenient och som vill överklaga ett **i domen intaget beslut** som angår honom eller henne. I fråga om sådant beslut finns dock inte någon möjlighet till anslutningsöverklagande.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i hovrätten fordras i vissa fall att **prövningstillstånd** meddelas. Hovrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som tingsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som tingsrätten har kommit till,

3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller

4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd krävs och sådant inte meddelas står tingsrättens avgörande fast. Det är därför viktigt att det, i de fall prövningstillstånd krävs, klart och tydligt framgår av överklagandet till hovrätten varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

I vilka fall krävs prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en tingsrätts dom om den tilltalade

1. inte dömts till annan påföljd än böter, eller
2. frikänts från ansvar och brottet inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Enskilt anspråk (skadeståndstalan)

För att hovrätten ska pröva en skadeståndstalan krävs prövningstillstånd. Från denna regel gäller följande undantag:

Överklagas domen även i brottmålsdelen och avser överklagandet frågan om den tilltalade ska dömas till ansvar för en gärning krävs inte prövningstillstånd för ett till denna gärning kopplat enskilt anspråk i de fall

1. det enligt ovanstående regler inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen, eller
2. prövningstillstånd i brottmålsdelen meddelas av hovrätten.

Beslut i övriga frågor

Krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen krävs även prövningstillstånd vid beslut som endast får överklagas i samband med överklagande av domen.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om

1. den dom som överklagas med angivande av tingsrättens namn samt dag och nummer för domen,
2. parternas namn och hemvist och om möjligt deras postadresser, yrken, personnummer och telefonnummer, varvid parterna benämns klagande respektive motpart,
3. den ändring av tingsrättens dom som klaganden vill få till stånd,
4. grunderna (skälen) för överklagandet och i vilket avseende tingsrättens domskäl enligt klagandens mening är oriktiga,
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis, samt

6. om prövningstillstånd behövs, de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas.

Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet. Vill klaganden att det ska hållas ett förnyat förhör eller en förnyad syn på stället, ska han eller hon ange det och skälen till detta. Klaganden ska också ange om han eller hon vill att målsäganden eller den tilltalade ska infinna sig personligen vid huvudförhandlingen i hovrätten. Är den tilltalade anhållen eller häktad, ska det anges.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans/hennes ombud.

Ytterligare upplysningar lämnas av tingsrätten. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.

Om ni tidigare informerats om att förenklad delgivning kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.

HOVRÄTTEN FÖR
VÄSTRA SVERIGE
Avdelning 4
Rotel 45

AVRÄKNINGSUNDERLAG
2014-09-08
Göteborg

Aktbilaga 30

Mål nr B 3930-14

Underlaget avser

Person-/samordningsnummer/födelseid 430608-5079	Datum för dom/beslut 2014-09-08
Efternamn Berggren	Förnamn ROLF Göran

Ovan angiven person har under en sammanhängande tid av minst 24 timmar varit frihetsberövad som anhållen, häktad eller på något annat sådant sätt som avses i 19 a § lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m. eller 10 a § lagen (1998:603) om verkställighet av slutna ungdomsvård under nedan angivna tider.

Frihetsberövad

Frihetsberövandet hävt/upphört/avbrutet

Datum 2014-06-11	Datum 2014-08-29
---------------------	---------------------

Särskild anteckning

- Kriminalvården har lämnat domstolen en underrättelse om att det finns uppgifter hos Kriminalvården som är av betydelse för avräkning (8 § förordningen (1974:286) om beräkning av strafftid m.m.).

Särskild upplysning till Kriminalvården m.fl. myndigheter

- Det finns tidigare meddelad dom, beslut eller avräkningsunderlag enligt 12 a § straffföreläggandekungörelsen (1970:60) som innehåller uppgift om frihetsberövande som har betydelse för avräkning (3 § 4 förordningen (1990:893) om underrättelse om dom i vissa brottmål, m.m.).

.....
Ola Olsson

Dok.Id 343773

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 40 401 20 Göteborg	Packhusplatsen 6	031-701 22 00 E-post: hovratten.vastrasverige@dom.se www.vastrahovratten.domstol.se	031-774 29 43	måndag – fredag 08:00-16:00

HOVRÄTTEN FÖR VÄSTRA SVERIGE

ANVISNINGAR FÖR ÖVERKLAGANDE

Överklagande skall göras skriftligen. Skrivelsen skall ställas till Högsta domstolen, men den skall skickas eller lämnas till hovrätten.

Skrivelsen skall ha kommit in till hovrätten senast den dag som anges under rubriken ÖVERKLAGANDE i hovrättens avgörande. Någon tidsgräns gäller dock inte för klagan över beslut om häktning, reseförbud eller restriktioner enligt 24 kap 5a § rättegångsbalken.

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen skall pröva ett överklagande. Prövningstillstånd behövs dock inte när Justitiekanslern eller Riksdagens ombudsmän överklagar i mål om allmänt åtal.

Prövningstillstånd får meddelas endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att talan prövas av Högsta domstolen, eller
 2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att domvillan förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.
- Om prövningstillstånd meddelas i ett av två eller flera likartade mål, kan prövningstillstånd meddelas också i övriga mål.

I skrivelsen till Högsta domstolen skall anges

1. klagandens namn, adress och telefonnummer.
2. det avgörande som överklagas (hovrättens namn och avdelning, målets nummer och dagen för avgörandet).
3. den ändring i avgörandet som klaganden yrkar.
4. de skäl som klaganden åberopar för att avgörandet skall ändras.
5. de omständigheter som klaganden åberopar till stöd för att prövningstillstånd skall meddelas, och
6. de bevis som klaganden vill åberopa och vad som skall styrkas med varje särskilt bevis.